

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ, inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Postovanu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova privind contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 06 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, și s-a menținut hotărârii din 07 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

(Dosarul nr. 3ra-884/23

NR. PIGD 2-2200816-01-3ra-21082023)

<p>Admisibilitatea recursului depus până la 01 septembrie 2023; Redarea circumstanțelor de fapt și de drept în recurs nu poate constitui temei de admisibilitate.</p>

Prima Instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (C. Guzun)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Gh. Mîra, A. Bostan, G. Dașchevici)

11 decembrie 2024

Examinând în lipsa părților recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,
Ion Malanciuc,
Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 20 ianuarie 2022, Mihail Postovanu a depus o acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM, prin care a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia, nr. 29/2021/1265 din 18 martie 2021, de stabilire a pensiei și a procesului-verbal al Comisiei privind recuperarea sumelor cu titlu de prestații sociale primite necuvenit din cadrul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia, nr. 13, din 04 noiembrie 2021, emise în privința lui Mihail Postovanu; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i achite lui Mihail Postovanu integral, lunar, pensia stabilită prin Decizia din 15 decembrie 2020 în sumă de 8 888,44 de lei, cu indexările efectuate la 01 aprilie 2021 cu 3,89% și la 01 octombrie 2021 cu 3,86%; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i achite și să-i restituie lui Mihail Postovanu diferența de pensie calculată prin Decizia din 15 decembrie 2020.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că la 01 aprilie 2007 a depus actele pentru stabilirea pensiei ca funcționar public în baza dosarului de pensionare nr. XXXXXX și i s-a eliberat carnet de pensionar la 09 august 2007, CPAS XXXXXXXX, cu stabilirea pensiei în mărime de 1 623,09 de lei.

3. A susținut că, ulterior a continuat să activeze în diferite funcții publice, acumulând un stagiul de cotizare mai mare, de aceea la 15 decembrie 2020 a depus o cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia privitor la recalcularea și transferul la altă categorie de pensie în legătură cu acumularea altui stagiul de cotizare mai mare.

4. A menționat că prin decizia din 15 decembrie 2020, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia a admis cererea reclamantului, transferându-l la pensie pentru limita de vârstă cu un stagiul de cotizare de 47,7 ani, stabilindu-i-se pensia în mărime de 8 888,44 de lei.

5. Ulterior, prin procesul-verbal nr. 10 din 30 iunie 2021 al ședinței comisiei privind recuperarea sumelor, comisia a examinat materialele dosarului de pensionare și a făcut o nouă concluzionare referitor la corectitudinea calculării sumelor cu titlu de prestații sociale conform Legii nr. 156/98 și a constatat plăți necuvenite determinate în baza unor calcule, iar copia acestui proces-verbal i-a fost înmănată reclamantului pentru a fi contrasemnat, dar acesta a refuzat deoarece contravine legislației în vigoare.

Totodată colaboratorii Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia, verbal, i-au explicat că comisia a ajuns la această concluzie, deoarece a verificat integral corectitudinea stabilirii inițiale a mărimii pensiei și veridicitatea actelor prezentate, iar în acest sens, s-a invocat că pentru anii 1964-1966 reclamantul nu putea să activeze în calitate de socotitor în colhoz, deoarece era elev în școala medie.

6. Prin urmare, la stabilirea inițială a pensiei, reclamantul a prezentat organului competent toate actele necesare pentru calcularea cuantumului pensiei, veridicitatea cărora nu a fost contestată și nu au apărut dubii referitor la caracterul lor legal.

7. Ulterior, din aceste motive, la 15 septembrie 2021 a depus o cerere în adresa Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia, privind inițierea procedurii administrative în baza art. 69 al Codului administrativ, solicitând inițierea unei proceduri administrative în vederea verificării circumstanțelor invocate și recalcularea corectă a pensiei în baza noului stagiou de cotizare mai mare acumulat, conform cererii depusă la 15 decembrie 2020.

8. Suplimentar în scopul confirmării circumstanțelor invocate, reclamantul a prezentat înscrisuri ce confirmă corectitudinea și veridicitatea înscrisurilor din carnetul de muncă, care confirmă stagiul de cotizare ce a stat la baza calculării și stabilirii pensiei inițiale la 15 decembrie 2020 și anume: Certificatul nr. 409 din 01 august 2021 de la Primăria s. Satul-Nou, r-ul Cimișlia, Confirmarea de la GM „Tudor Strișcă” din s. Satul-Nou sub nr. 36 din 26 august 2021 și Extrasul din carnetul de muncă, confirmat de Primăria s. Satul-Nou, r-ul Cimișlia.

9. Prin răspunsul nr. 1678 din 08 octombrie 2021, semnat de șeful Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia, reclamantului i s-a comunicat că, acesta a depus cerere la 15 decembrie 2020, privind transferul la alt tip de pensii, cu referire la art. 33 alin. (1) pct. b) al Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, iar pensionarul este în drept să obțină o altă categorie de pensie și conform art. 50 din legea nominalizată, în stagiul de cotizare se include și activitatea de membru de colhoz, cu indicarea sintagmei că, activitatea în colhoz se include în stagiul de cotizare doar în cazul când solicitantul era membru de colhoz, ignorându-se mențiunile indicate expres în carnetul de muncă.

10. Totodată, reclamantul a fost informat prin această scrisoare că, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia va examina actele prezentate suplimentar pentru confirmarea activității în perioada 1963-1966.

11. Considerând acest răspuns neîntemeiat, evaziv și emis contrar prevederilor legii, reclamantul a înaintat o cerere organului ierarhic superior în domeniu și a solicitat verificarea circumstanțelor invocate, care sunt confirmate prin înscrisurile suplimentare prezentate, cu anularea procesului-verbal nr. 10 din 30 iunie 2021 al ședinței Comisiei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia privitor la examinarea materialelor dosarului de

pensionare nr. 290149556 a lui Postovanu Mihail și recalcularea corectă a pensiei în baza noului stagiul de cotizare mai mare acumulat, conform cererii depusa la 15 decembrie 2020.

12. Prin răspunsul nr. P-2048/21 din 29 decembrie 2021, semnat de Directorul General al Casei Naționale de Asigurări Sociale, recepționat de reclamant la 02 decembrie 2021, a fost informat că într-adevăr prin Decizia din 15 decembrie 2020 a fost transferat la altă categorie de pensie pentru limita de vârstă pentru stagiul de cotizare de 47, 7 ani, iar această pensie a fost calculată pe baza venitului mediu lunar asigurat de 13 802,99 de lei, luându-se în considerare stagiul total de cotizare de 47, 7 ani, cu stabilirea pensiei în mărime de 8 888,44 de lei.

13. Totodată i s-a comunicat că, potrivit art. 50 al Legii nr. 156/998 privind sistemul public de pensii, în stagiul de cotizare se include activitatea în calitate de membru de colhoz.

14. Astfel, activitatea în colhoz se include în stagiul de cotizare doar în cazul când solicitantul era membru de colhoz.

15. Conform statutului colhozurilor primirea în membrii de colhoz se efectua de către adunarea generală a colhoznicilor la demersul cârmuirii colhozului.

16. Stagiul de cotizare în colhoz se confirmă prin carnetul de muncă al colhoznicului sau prin extrasul din cartea de evidență a stagiului de muncă a colhoznicului forma 14A, care se anexează la dosarul de pensionare.

17. Mai mult ca atât, reclamantului i s-a indicat că în timpul verificării documentelor de pensionare s-a constatat că, în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei a fost inclusă neîntemeiat perioada de activitate 01 ianuarie 1963 - 31 decembrie 1966 în colhozul „Frunze”, deoarece nu este confirmat statutul de membru de colhoz, având în perioada vizată statutul de elev al școlii medii din sat. Satul-Nou, care a fost absolvită la 24 iunie 1967.

18. Respectiv, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia a emis Decizia nr. 29/2021/1265 din 18 martie 2021, prin care pensia a fost reexaminată, luând în calcul stagiul de cotizare confirmat numai de 43,7 ani și a constituit – 8 143,07 de lei, iar prin procesul-verbal nr. 13 din 04 noiembrie 2021, emis de către comisia privind recuperarea sumelor cu titlu de prestații sociale primite necuvenit din cadrul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia, s-a decis recuperarea de la Mihail Postovanu a sumei pensiei primite necuvenit în sumă de 2 644,87 de lei.

19. Prin urmare, din acest răspuns reclamantul a aflat despre existența a două acte administrative individuale defavorabile, emise în privința sa, care îi încalcă drepturile sale la o pensie corectă, legală și decentă.

20. Nefiind de acord cu aceste răspunsuri, la 14 decembrie 2021, reclamantul a depus o cerere prealabilă organului ierarhic superior, iar prin răspunsul din 27 decembrie 2021 cererea a fost respinsă.

21. În așa împrejurări, reclamantul a considerat că Decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia nr. 29/2021/1265 din 18 martie 2021, de stabilire a pensiei, și procesul-verbal nr. 13 din 04 noiembrie 2021 emis de către comisia privind recuperarea sumelor cu titlu de prestații sociale primite necuvenit din cadrul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia, sunt ilegale, emise contrar prevederilor legii și procedurii stabilite, deoarece, în cererea depusă la 26 octombrie 2021 reclamantul a prezentat înscrisuri ce confirmă circumstanțele invocate, corectitudinea și veridicitatea înscrisurilor din carnetul de muncă, care confirmă stagiul de cotizare ce a stat la baza stabilirii pensiei inițiale la 15 decembrie 2020 și anume: Certificatul nr. 409 din 01 august 2021 de la Primăria sat. Satul-Nou, r-ul Cimișlia, confirmare de la GM „Tudor Strișcă” din sat. Satul-Nou sub nr. 36 din 26 august 2021 și Extrasul din carnetul de muncă, confirmat de Primăria sat. Satul-Nou, r-ul Cimișlia.

22. Însă, atât organul emitent cât și ierarhic superior nu au analizat aceste înscrisuri și nu s-au expus expres în privința lor, dar s-au limitat să-i comunice evaziv că doar nu este confirmat statutul de membru de colhoz, iar în perioada vizată a avut statutul de elev al școlii medii din s. Satul-Nou, care a fost absolvită la 24 iunie 1967. Suplimentar că, actele nominalizate și prezentate de reclamant confirmă că, el a început activitatea de muncă în calitate de socotitor în colhozul „Frunze” din sat. Satul-Nou, r-ul Cimișlia, în anul 1963, unde a activat în calitate de colhoznic mai mulți ani și a exercitat diferite funcții, ulterior inclusiv funcții de conducere, ajungând la funcția de președinte, despre ce confirmă înscrisurile efectuate în originalul carnetului de muncă.

23. Înscrisurile prezentate suplimentar combat argumentele organului emitent și confirmă cu certitudine că, în perioada 1963-1966 reclamantul a activat în calitate de socotitor și brigadier, iar concomitent a efectuat studiile la școala medie serală din sat. Satul-Nou, r-ul Cimișlia, care a fost într-adevăr absolvită la 24 iunie 1967.

24. Mai mult ca atât, a susținut că înscrisurile din carnetul de muncă au confirmat că, ulterior reclamantul a efectuat studiile la Institutul Agricol, unde a învățat în baza îndreptării din colhoz, având calitatea de membru al acestuia și a revenit la munca în colhoz în funcție de agronom, unde avea deja calitatea de colhoznic, obținută la data primirii inițiale la lucru.

25. A mai menționat reclamantul că reieșind din înscrisurile carnetului de muncă, rezultă că, nu este specificată calitatea de colhoznic și data obținerii ei, dar se prezumă dobândirea ei la data primirii inițiale la lucru în colhoz, or această circumstanță a fost probabil o omisiune a administrației fostului colhoz, care nu-i poate fi imputată reclamantului.

26. Conform Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiei și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, prin pct. 69 s-a stabilit că, actul de bază care confirmă stagiul de cotizare până la 01 ianuarie 1999 - este carnetul de muncă. De aceea în baza normei legale citate supra, reclamantul a prezentat carnetul de muncă, care este unicul act juridic confirmativ privitor la stagiul de cotizare acumulat, iar suplimentar a prezentat și alte înscrisuri care în ansamblu confirmă în scrisurile din carnetul de muncă și integral stagiul de cotizare acumulat de 47, 7 ani.

27. Totodată prin art. 7 al Legii nr. 156/1998, după introducerea evidenței individuale, stagiul de cotizare după 01 ianuarie 1999 se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale, iar în speța dată stagiul acumulat de reclamant constituie 47, 7 ani și se confirmă integral.

28. În așa împrejurări, comisia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia nu a fost în drept și nu a avut competență de a emite Decizia de stabilire a pensiei nr. 29/2021/1265 din 18 martie 2021, deoarece prin ea reclamantului i-a fost recalculat quantumul pensiei în mărime de 8 888, 44 lei, care deja a fost stabilit anterior prin Decizia din 15 decembrie 2020 conform stagiului de cotizare acumulat la data respectivă în mărime de 47, 7 ani care până în prezent este în vigoare și nefiind anulată, iar deoarece Decizia din 15 decembrie 2020 ca act administrativ a fost executată și a produs efecte juridice în privința reclamantului.

29. Prin urmare organul emitent nu mai avea competență de a reexamina pensia deja stabilită printr-un act administrativ legal, iar securitatea raporturilor juridice administrative se prezumă.

30. Cu atât mai mult, a rămas în vigoare Decizia din 15 decembrie 2020, prin care s-a stabilit pensia în mărime de 8 888,44 de lei, deoarece aceasta nu a fost abrogată până în prezent.

31. Prin urmare, conform constatărilor făcute de Curtea Constituțională a Republicii Moldova în Hotărârile pronunțate în diverse cauze în domeniul asigurărilor sociale și alte domenii, un drept atribuit anterior în mod legal nu poate fi restrâns sau retras.

32. Din aceste motive a considerat reclamantul că este ilegal și procesul-verbal nr. 13 din 04 noiembrie 2021 emis de către comisia privind recuperarea sumelor cu titlu de prestații sociale primite necuvenit din cadrul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia în privința reclamantului, ca act juridic subsecvent, de aceea este necesar de a-i achita reclamantului integral lunar pensia stabilită prin Decizia din 15 decembrie 2020 în sumă de 8 888, 44 lei, cu indexările efectuate de la 01 aprilie 2021 cu 3, 89% și de la 01 octombrie 2021 cu 3, 86%, cu restituirea diferenței de pensie calculată prin Decizia din 15 decembrie 2020 dar neachitată, care a fost reținută ulterior în baza actelor ilegale, contestate.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

33. Prin hotărârea din 07 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Postovanu. S-au anulat Decizia de stabilire a pensiei nr. 29/2021/1265 din 18 martie 2021 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia și procesul-verbal nr. 13 din 04 noiembrie 2021 emis de către Comisia privind recuperarea sumelor cu titlu de prestații sociale primite necuvenit din cadrul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia în privința lui Mihail Postovanu. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i achite lui Mihail Postovanu integral, lunar, pensia stabilită prin Decizia din 15 decembrie 2020 în sumă de 8 888,44 de lei, cu indexările efectuate la 01 aprilie 2021 cu 3,89%, și la 01 octombrie 2021 cu 3,86%. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i achite și să-i restituie lui Mihail Postovanu diferența de pensie calculată prin Decizia din 15 decembrie 2020 (f.d.56; 63/69).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

34. La 17 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d.59/60), Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii din 07 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă integral acțiunea de contencios depusă de Mihail Postovanu (f.d.61/62).

35. La 17 ianuarie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani a expediat pentru notificare participanților la proces copia hotărârii motivate a primei instanțe (f.d.70), care a fost recepționată de către apelant la data de 30 ianuarie 2023, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d.72), iar la 02 februarie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.75), a depus motivarea apelului (f.d. 76/77).

36. La acest capitol, Completul de Judecată al Curții Supreme de Justiție, relevă că, instanța de apel întemeiat a considerat ca fiind în termen apelul depus de Casa Națională de Asigurării Sociale a RM, împotriva hotărârii din 07 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

37. Prin decizia din 06 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, și s-a menținut hotărârii din 07 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.84; 85/90).

38. Pentru a decide astfel, instanța de apel analizând prevederile art. 5, art. 7, art. 14, art. 50 alin. (1) lit. a) ale Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, precum și prevederile pct. 69, 70 al Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiei și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.

165/2017, în coraport cu criticile formulate în cererea de apel și materialul probator, a ajuns la concluzia că soluția primei instanțe privind admiterea acțiunii este justă și legală, aceasta având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită.

39. Or, probatoriul cauzei denotă că, în susținerea soluției de reexaminare a pensiei stabilită anterior, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia și Casa Națională de Asigurări Sociale au invocat că perioada de activitate 01 ianuarie 1963 – 31 decembrie 1966 a lui Mihail Postovanu în colhozul „Frunze” ar fi fost inclusă neîntemeiat în stagiul de cotizare.

40. La fel, instanța de apel a reținut că, potrivit extrasului din carnetul de muncă al colhoznicului, confirmat de Primăria sat. Satul-Nou, r-ul Cimișlia, anexat la materialele cauzei, se confirmă stagiul de cotizare care a stat la baza calculării și stabilirii pensiei inițiale la 15 decembrie 2020 și care confirmă faptul că, Mihail Postovanu a activat în colhozul „Frunze” în perioada anilor 1963-1966.

41. Mai mult ca atât, instanța de apel a remarcat faptul că, în lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri imprecise sau incorecte sau în care lipsesc înscrierile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului pot fi luate în considerare adeverințele, extrasele din ordine, conturile personale, statele de salarii, legitimații, referințe, contractele și acordurile de muncă înscris având note referitoare la realizarea acestora.

42. De altfel, după cum a specificat și prima instanță, faptul că Mihail Postovanu a activat în colhozul „Frunze” în perioada anilor 1963-1966, este confirmat și prin Certificatul Primăriei sat. Satul-Nou, r-ul Cimișlia, nr. 409, din 01 august 2021.

43. Respectiv, în circumstanțele elucidate prin prisma actelor menționate supra, instanța de apel a constatat ca fiind confirmat stagiul de cotizare acumulat de către Mihail Postovanu, în perioada activității acestuia în colhozul „Frunze” în perioada 01 ianuarie 1963 - 31 decembrie 1966, fapt care de altfel demonstrează netemeinicia argumentelor invocate în cererea de apel referitor la aspectul dat.

44. La caz, instanța de apel a considerat declarative argumentele apelantei cu privire la faptul că, statutul lui Mihail Postovanu de „membru de colhoz” nu a fost confirmat, or, după cum a stabilit și prima instanță, deși în carnetul de muncă nu este specificată expres calitatea de „membru de colhoz”, acest statut se prezumă de la data primirii inițiale la lucru în colhoz a acestuia, iar omisiunea administrației fostului colhoz de a indica această calitate, nu-i poate fi imputată reclamantului/apelant.

45. În aceeași ordine de idei, instanța de apel a considerat irelevante argumentele apelantei cu referire la faptul că, în perioada vizată, Mihail

Postovanu era elev al școlii medii din sat. Satul-Nou, deoarece, statutul de elev al școlii medii nu exclude statutul de membru de colhoz.

46. Subsecvent, a notat că alte argumente invocate de apelantă în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se referă la circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de prima instanță, avînd la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

47. În consecință, instanța de apel a considerat necesar de a reține că prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, și anume cauza *Rebait și alții vs Franța* că, art. 6 par. 1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes.

48. În contextul celor menționate, instanța de apel a concluzionat că argumentele apelantei sunt nefondate și combătute integral prin concluziile relatate supra, în speță lipsind temeiuri legale pentru casarea hotărârii contestate.

49. Astfel, prin prisma art. 47 alin. (2) din Constituția RM, a Hotărârii Curții Constituționale nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, și art. 3 din Legea nr. 489 din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, Colegiul civil apreciază ca întemeiată concluzia primei instanțe, în sensul anulării ca ilegale a Deciziei de stabilire a pensiei nr. 29/2021/1265 din 18 martie 2021 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia și a procesului-verbal nr. 13 din 04 noiembrie 2021 emis de către Comisia privind recuperarea sumelor cu titlu de prestații sociale primite necuvenit din cadrul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cimișlia.

50. Subsecvent celor constatate, instanța de apel a conchis că prima instanță întemeiat a dispus obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i achite lui Mihail Postovanu integral, lunar, pensia stabilită prin Decizia din 15 decembrie 2020 în sumă de 8 888,44 de lei, cu indexările efectuate la 01 aprilie 2021 cu 3,89 %, și la 01 octombrie 2021 cu 3,86 %, precum și să-i achite și să-i restituie acestuia diferența de pensie calculată prin Decizia din 15 decembrie 2020.

51. Din considerentele menționate și avînd în vedere că prima instanță a elucidat deplin circumstanțele cauzei, a aplicat corect normele materiale și a adoptat o hotărâre întemeiată și legală, cu respectarea normelor procedurale, iar cererea de apel este neîntemeiată, instanța de apel a ajuns la concluzia de a respinge apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a RM.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

52. La 06 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.95), Casa Națională de Asigurării Sociale a RM, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 06 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d.96, 96/verso), iar la 17 august 2023 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d.99/102).

42.1. În susținerea recursului recurenta a indicat motivele în fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță cât și în instanța de apel, suplimentar a menționat că consideră decizia instanței de apel neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel, de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite, ceea, ce în temeiul art.244-248 din Codul administrativ, servește drept temei de declarare a recursului.

53. La 22 august 2023, Curtea Supremă de Justiție, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, a expediat pentru notificare în adresa intimatului Mihail Postovanu, copia cereri de recurs depusă de Casa Națională de Asigurării Sociale a RM, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la materialele dosarului (f.d.106).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

54. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia „Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului. Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art.195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art.3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169-171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare nu are putere retroactivă. În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

55. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevedea următoarele:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

56. Art. 245 din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) relevă că:

„Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

57. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede că:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când:

- a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs;
- b) recursul este depus în mod repetat;
- c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită;
- d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1);
- e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2);
- f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

58. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 06 iunie 2023 (f.d.84).

59. Totodată, din actele dosarului se atestă că, dispozitivul deciziei din 06 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificat Casei Naționale de Asigurării Sociale a RM, prin intermediul poștei electronice la data de 12 iunie 2023, ora 10:28, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.94).

60. Decizia motivată din 06 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost notificată Casei Naționale de Asigurării Sociale a RM, la fel, prin intermediul poștei electronice, la data de 17 august 2023, ora 12:03, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei. (f.d.94).

61. Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Casa Națională de Asigurării Sociale a RM, s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul nemotivat, cât și motivarea recursului în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023).

62. În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că în conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ (în

redacția în vigoare la data declarării recursului), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

63. Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

64. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

65. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

66. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului). În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

67. De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

68. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

69. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder

împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea cauza Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

70. La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

71. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, or, redarea circumstanțelor de fapt și de drept în recurs nu poate constitui temei de admisibilitate.

72. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurării Sociale a Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă